

79. Birçok filozof kendinden önce gelenlerin görüşlerinden farklı, kimi zaman onlara zıt bir görüşle ortaya çıkmış; kendinden sonra gelen filozoflar tarafından reddedilme kaderiyle de karşılaşmıştır. Bir bakıma, filozofun, felsefede kendisine kadar olan gelişmeleri ve savları gözden geçirerek yeni bir felsefe sistemine ulaşma çabası içinde olduğu söylenebilir.

Bu parçada aşağıdaki görüşlerden hangisi vurgulanmaktadır?

- A) Felsefi görüşler, evreni ve varlığı bir yönüyle değil bütünüyle açıklamaya çalışır.
- B) Her felsefe sistemi onu oluşturan düşünürün kişiliğini yansıtır.
- C) Her felsefe akımı kendi içinde düzenli ve tutarlı bir bilgi bütünüdür.
- D) Felsefede üretilen bilgiler, doğruluğu ya da yanlışlığı tartışılmaz niteliktedir.
- E) Filozoflar, felsefedeki bilgi birikimini sorgulayarak kendi görüşlerini oluşturmaya çalışırlar.

80. Sofistler, düşünürlerin o zamana kadar üzerinde durmadıkları kültür, ahlak ve siyasetle ilgili sorunları ele alıp tartışmış, bu konuları felsefeye kazandırmışlardır. Bu, felsefenin gelişmesi açısından büyük bir katkıdır.

Bu parçada felsefi düşünmenin gelişmesinde aşağıdakilerden hangisinin öneminden söz edilmektedir?

- A) Bir konuda, diğer filozofların da onaylayacağı görüşler oluşturma
- B) Bir felsefi soruna yeni bir cevap arama
- C) Felsefi sorunları birden fazla yöntemle incelemenin
- D) Felsefenin tartıştığı konular evrenini genişletmenin
- E) Bir felsefi konuyu tüm yönleriyle ele almanın

81. Thales'e göre evrendeki her şey tek bir ana maddeden türemiştir. Anaksimenes ve Anaksimandros, Thales'in bu görüşünü paylaşmakla birlikte, ana maddenin niteliği konusunda onunkinden çok farklı görüşler ortaya atmışlardır. Burada asıl önemli olan, Anaksimenes ve Anaksimandros'un Thales'in savını herhangi bir otoriteye ters düştüğü gerekçesiyle reddetmek yerine, mantık ve deneyimlere aykırı olduğunu göstererek çürütmeye çalışmalarıdır. Bu tavır o dönem için çok yenidir. Çünkü o güne kadar, evrenle ilgili her şey doğaüstü güçlere bağlanarak inanç konusu kabul edilmiş ve hiçbir zaman tartışılmamıştır.

Bu parçaya göre, Anaksimenes ve Anaksimandros aşağıdakilerden hangisine öncülük etmişlerdir?

- A) Akılcı gerekçelere ve olgulara dayalı eleştiriye
- B) Deneysel yöntemle yapılan araştırmalara
- C) Bilgiye değer veren toplum düzeni arayışlarına
- D) Devlet otoritesine karşı çıkan görüşlere
- E) Meslektaşlar arasında dayanışmaya

82. Sokrates, konuşmalarında, kendisinin hiçbir şey bilmediği gerekçesiyle, karşısındaki kişiye sorular yöneltir. Bu sorular ve onlara aldığı cevaplarla, önce, o kişinin ortaya koyduğu düşüncenin üstünlüğünü, temelsizliğini gösterir. Sorularına devam ederek, konuştuğu kişinin doğru düşünceye ulaşmasına yardımcı olur. Kendi deyişiyle "ruhta uyku halinde bulunan düşünceleri doğurtmaya" uğraşır.

Sokrates'in bu yaklaşımının temelinde aşağıdaki görüşlerden hangisi vardır?

- A) Bilgiye, o konuda uzman kişilerin görüşleri alınarak ulaşılır.
- B) Bilgi, karşıt görüşlerin uzlaştırılmasıyla oluşur.
- C) Saklı olan doğrular, insanın sorgulama yoluyla düşündürülmesi sonucu ortaya çıkarılabilir.
- D) Apaçık olmayan gerçeklere, erdemli kişiler gibi, erdemsiz kişiler de ulaşabilir.
- E) Doğrular, duyularımızın ve aklımızın kavrayabilme gücüyle sınırlıdır.

83. Bir düşünür, duyuları küçümseyen salt akılcı görüşe karşı, duyuların ağızından şöyle söylemektedir: "Zavallı akıl, beni çürütmek için dayandığı kanıtları yine benden alıyorsun."

Düşününün bu sözle anlatmak istediği aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İnsan, duyularından gelen bilgiyi edilgen biçimde almaz; onları şüphenin ve aklın süzgecinden geçirerek yorumlar.
- B) Duyulardan gelen bilginin doğru olup olmadığı, yine duyulardan gelen başka bilgilerin kullanılmasıyla anlaşılır.
- C) Duyular, duyu organlarına yani bedenimize bağlı olduğu için sınırlıdır; akıl ise maddesel olmadığı için sınırsızdır.
- D) Duyular bize olayların gerçek nedenlerini söyleyemez; olayların özü ancak akılla kavranabilir.
- E) Doğadaki her şey, duyularla algılanması olanaksız olan ve hiçbir zaman değişmeyen bir ilk maddeden oluşmuştur.

84. Bir bilimsel bilgi ürettiğini iddia eden kişi, iddiasını, bilimle uğraşan başka kişilerin de gerçekleştirebileceği gözlem ve deneylere veya onaylayacağı mantıksal çıkarımlara dayanarak belgelemekle yükümlüdür. Bilim çevrelerinin yeterince belgelenmiş saymadığı hiçbir iddia, bilimsel bilgi olarak kabul edilmez.

Bu parçaya dayanarak aşağıdaki yargılardan hangisine varılabilir?

- A) Bilimsel bilgi olgulara dayalı, tekrarlanabilir ve nesnel ölçütlerle denetlenebilir niteliktedir.
- B) Bilim, insanın, çevresinde olanları anlama ve açıklama ihtiyacından doğmuştur.
- C) Bilim genelleyicidir; tek tek olgularla değil, aynı türden olguların ortak yönleriyle ilgilenir.
- D) Bilimsel bilgi, olaylar arasındaki ilişkileri açıklayarak bu olayların kontrol edilebilmesini sağlar.
- E) Bilimsel bilgiler doğru olarak kabul edilen bir takım temel varsayımlara dayanır.

85. Bir düşünür, ahlaki değerler doğru ya da yanlış, bireylerin kanılarından bağımsız olarak belirlenir. Örneğin "Öldürmek kötüdür." yargısı, tıpkı "Üçgenin iç açılarının toplamı 180° dir." yargısı gibi, doğruluğu insanların duyu ve eğilimlerine göre değişmeyen bir yargıdır.

Bu düşünür, ahlak değerlerinde hangi özelliğin bulunduğunu öne sürmektedir?

- A) Erdemli yaşamının bir aracı olma
- B) Tanımlanamaz nitelikte olma
- C) Zamanla değişme
- D) Nesnel olma
- E) İnsanlar arasındaki ilişkileri yönlendirme

86. Stoacı görüşe göre, insan dünya sahnesinde yalnızca bir oyuncudur. Oynayacağı rolü seçemez, oyuna müdahale edemez. Her insanın bu sahne içinde ne yapacağını evrensel akıl belirler. Kişinin kontrol edebileceği tek şey vardır: kendi tavırları ve tutkuları. İnsan kendisine ne rol verilmişse onunla yetinmeli; sahip olamayacağı şeyler için açlık ve kıskançlık duymamalıdır.

Stoacıların bu görüşünün dayandığı temel varsayım aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İnsanlar, davranışlarını başkalarına örnek olacak biçimde düzenlemelidirler.
- B) Olayları önceden kestirebilirsek onları yönlendirebiliriz.
- C) İnsanın, kendine bırakılmış küçük bir alan dışında, karşı konulamaz bir yazgısı vardır.
- D) Erdem, özgür iradenin ahlakça iyi olana yönelmesidir.
- E) Duyuların bize sağladığı bilgiler ile aklın sağladığı bilgiler sürekli çatışır.

87.

- Hobbes'a göre, insan bencildir ve onun bütün eylemleri bu bencil doğasının arzularını tatmin etmeye yöneliktir. Bu durum, çıkar çatışması yüzünden insanların birbiriyle sürekli savaş halinde olmasına yol açar. İnsanları bir arada tutabilmek için, devlet tek bir gücün egemenliğine dayanmalıdır.
- Locke insanların, doğaları gereği iyi olduğunu; bunun sonucu olarak, ilişkilerinin iyi niyet, yardımlaşma ve işbirliğine dayandığını ileri sürer. İnsanlar arasındaki iyi ilişkilerin sürdürülebilmesi, tek bir gücün değil, çoğunluğun egemen olduğu bir devlet düzeniyle mümkündür.

Bu bilgilere göre, Hobbes ve Locke'un devlet anlayışlarındaki fark, aşağıdakilerden hangisinin farklı oluşundan kaynaklanmaktadır?

- A) İnsanlığın geleceğiyle ilgili beklentilerinin
- B) İnsanın psikolojik yapısı ve özelliklerine ilişkin görüşlerinin
- C) Yaşadıkları çağa egemen olan siyasi görüşlerin
- D) Toplumsal düzenlemelerin gerekli olup olmadığı konusundaki inançlarının
- E) Çevrelerindeki insanlarla karşılıklı ilişkilerinin

88.

Estetik, güzel üzerine düşünme çabasıdır. Refik Fersan'ın bir saz semaisi, Mikelanj'ın bir heykeli güzel olduğu, bizde hoş ve soylu duygular uyandırdığı gibi, bir atın yürüyüşü veya bir kentin sokakları da güzel olabilir ve bizde benzeri duygular uyandırabilir. Estetik, güzeli bütün alanlarda, sanat felsefesi ise yalnızca sanat yapıtları çerçevesi içinde sorgular. Başka bir deyişle, sanat felsefesi, estetiğin kavram ve problemlerini sınırlı bir alanda inceler.

Bu parçaya dayanarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Güzellik sanat ile sınırlı değildir; başka alanlarda da söz konusudur.
- B) Estetik, doğadaki veya çevremizdeki bir olayın güzel olup olmadığını sorgulayabilir.
- C) Sanat felsefesinde ele alınan bazı kavramlar, estetiğin kapsamına da girer.
- D) Güzeli, hem estetiğin hem de sanat felsefesinin konusu olabilir.
- E) Sanat yapıtı doğadaki güzelin, sanatçının yorumuyla yansıtılmasıdır.

SÖZEL BÖLÜM BİTTİ.

SAYISAL BÖLÜME GEÇİNİZ.

6 HAZİRAN 1999
ÖSS CEVAP ANAHTARI

SÖZEL BÖLÜM

1. A	31. D	61. B
2. D	32. A	62. D
3. B	33. E	63. E
4. E	34. C	64. B
5. C	35. B	65. A
6. B	36. E	66. E
7. A	37. D	67. C
8. E	38. C	68. B
9. C	39. B	69. D
10. C	40. E	70. E
11. A	41. A	71. A
12. B	42. C	72. C
13. D	43. D	73. D
14. E	44. E	74. B
15. A	45. D	75. E
16. C	46. E	76. D
17. A	47. C	77. C
18. D	48. B	78. A
19. B	49. A	79. E
20. C	50. C	80. D
21. E	51. D	81. A
22. D	52. E	82. C
23. A	53. A	83. B
24. B	54. B	84. A
25. D	55. D	85. D
26. C	56. A	86. C
27. E	57. C	87. B
28. D	58. E	88. E
29. A	59. A	
30. B	60. B	

SAYISAL BÖLÜM

1. B	31. B	61. B
2. D	32. D	62. D
3. C	33. A	63. D
4. E	34. E	64. C
5. A	35. C	65. C
6. E	36. A	66. B
7. B	37. E	67. D
8. D	38. B	68. E
9. A	39. D	69. B
10. E	40. C	70. A
11. C	41. E	71. C
12. B	42. C	72. D
13. D	43. A	73. A
14. A	44. D	74. E
15. C	45. C	75. D
16. D	46. A	76. B
17. B	47. D	77. C
18. E	48. B	78. D
19. A	49. D	79. A
20. D	50. A	80. E
21. C	51. A	81. C
22. A	52. C	82. D
23. E	53. A	83. B
24. C	54. C	84. A
25. B	55. E	85. B
26. A	56. C	86. C
27. C	57. E	87. E
28. E	58. E	88. D
29. D	59. B	
30. B	60. E	